

Г.В. Чмелик, Національний банк України

КОНКУРЕНТНІ ПОЗИЦІЇ БАНКІВСЬКИХ І НЕБАНКІВСЬКИХ ПЛАТІЖНИХ СИСТЕМ НА ВІТЧИЗНЯНОМУ РИНКУ ПОСЛУГ З ПЕРЕКАЗУ КОШТІВ

На вітчизняному ринку фінансових послуг переважають банківські послуги, розвиток же небанківських, у свою чергу, набирає темпи. Ринок переказу коштів донедавна вважався лише банківською операцією. Цьому сприяла чітко відрегульована законодавча і нормативна база. Зокрема, ми мали можливість оплатити комунальні послуги чи надіслати переказ лише через установи Ощадбанку і поштові відділення. Але потреба в розширенні сфери таких послуг обумовлена розвитком сучасної техніки та засобів зв'язку, нових технологій, впровадженням світових досягнень.

Інфраструктура ринку послуг має відповідати європейським стандартам, враховуючи представницькі функції іноземних установ в Україні та прагнення вступу України до Євросоюзу.

За роки свого існування національна платіжна система внесла суттєвий вклад у покращення платіжної і технічної інфраструктури фінансових ринків. Протягом останніх років відбувається здебільшого її еволюційний розвиток. Тому з урахуванням вимог часу створена законодавча база, що передбачає можливість створення платіжних систем з переказу коштів як обов'язкового елемента ринкової економіки. На сьогодні різновиди таких систем представлені внутрішньобанківськими, міжбанківськими, картковими, міжнародними, внутрішньою платіжною системою Державного казначейства України та здійсненням поштових переказів структурою Укрпошти. А принцип їх діяльності залежить як від типу і характеристики системи, так і від механізму розрахунків та конкретної ситуації.

Економіку окремої країни повинні обслуговувати кілька систем переказу коштів, які відповідають потребам різних ринків і клієнтів. Завдяки конкуренції та чинникам економічного тиску виникає необхідність гнучкого реагування на зміну в економічних процесах. Конкурентна боротьба за ринки зумовила ризикованість та надмірну ускладненість фінансового бізнесу.

Хоча банки продовжують виконувати свою традиційну роль фінансових посередників, спосіб її виконання дещо змінюється. Діючи в межах законодавчо визначених повноважень, банківські установи не обмежені в розширенні кола своїх фінансових напрямків діяльності, якими їм дозволено займатись.

Іншою альтернативною формою на ринку банківського переказу коштів є небанківські структури. Виникають вони в межах одного регіону, як наприклад, приймання платежів за комунальні послуги, або конкретного виду послуг – за послуги зв'язку (мобільного, Інтернету, Укртелекому), і хоча поки що обслуговують відносно невеликий сегмент платежів, основний фокус уваги робиться на наданні та зручності послуг клієнтам. Головні

вимоги до згаданих суб'єктів – захист інтересів споживачів та протидія відмиванню грошей і фінансуванню тероризму.

Такий вид діяльності з приймання платежів від фізичних осіб та переказ коштів небанківськими установами з використанням терміналів самообслуговування був представлений 20-23 березня цього року у м. Києві, де пройшла Перша міжнародна спеціалізована виставка “Вендінг/ТерміналЕкспо”, на якій були представлені українські та російські компанії – виробники та продавці платіжних терміналів, банкоматів, інформаційних та інших автоматів, значна кількість яких ототожнює свою діяльність з діяльністю “платіжних систем”.

Поряд з представленими зразками продукції компанії пропонували до виконання такі види послуг: організація та обслуговування термінальних мереж з повним комплексом послуг для ефективного прийому платежів за послуги мобільного зв'язку, Інтернету та IP-телефонії, Укртелекому, а також сервіс з приймання платежів повернення кредитів.